

Фаховість і відданість своїй справі вчителя та сучасна система оновлення знань є тими системоутворюючими чинниками, які здатні здолати більшість кризових явищ у фізичному вихованні учнівської молоді.

## Якість життя населення як гарант здоров'я нації

**Т.М. Котенко, доц., канд. екон. наук**  
*Кіровоградський національний технічний університет*

Необхідною передумовою сталого розвитку суспільства та важливим чинником добробуту є здоров'я нації та її спроможність відтворювати себе в наступних поколіннях.

Здоров'я населення є інтегральним показником суспільного розвитку країни, відображенням її соціально-економічного та морального стану.

Належний рівень охорони здоров'я та безпечне довкілля входять до числа ключових критеріїв соціального та економічного прогресу. Саме тому забезпечення здоров'я нації повинно стати однією із стратегічних цілей розвитку.

Досягнення цієї мети передбачає не просто боротьбу із захворюваннями чи їх профілактику, а й забезпечення здорового довкілля, включаючи чисту воду і повітря, переробку відходів і наявність здорової їжі, збереження народонаселення, поліпшення його структури. Гарний стан здоров'я залежить також від соціального, економічного і духовного розвитку суспільства. Впровадження стратегії “Здоров'я для всіх” повинно забезпечити всім людям можливість зміцнювати своє здоров'я і добробут, а також підвищувати економічну продуктивність і соціальний потенціал країни. Україна потребує широкомасштабної, комплексної кампанії боротьби проти хвороб, що вимагає серйозної державної підтримки національних кадрів у цій сфері, а також широкої медичної та санітарної просвіти населення, включаючи навчання матерів попереджувати захворювання та надавати першу допомогу в домашніх умовах.

Вирішення комплексу проблем економічного зростання, соціального розвитку та захисту екосистем повинно розглядатись у першу чергу з точки зору впливу на народонаселення. Через призму народонаселення країни – його чисельність, статеву-вікову структуру, тривалість життя, якісні характеристики працездатного населення (в т.ч. освітній рівень, хронічні захворювання та ін.), міграційні потоки та ін. – знаходить відображення вся сукупність процесів у суспільстві. Тому всі заходи, які вживатимуться в різних сферах суспільного життя, повинні бути спрямовані на покращення характеристик народонаселення.

Сприятливі демографічні передумови розвитку української нації полягають передусім в її спроможності відтворювати себе в нових поколіннях. Суспільство повинно зрозуміти, а влада визнати нерозривний взаємозв'язок демографічних тенденцій і факторів та сталого розвитку. Сталий розвиток українського суспільства неможливий без реалізації програм відтворення населення, в першу чергу охорони репродуктивного здоров'я.

Демографічні програми повинні бути частиною більш широкої політики, яка має справу з такими факторами, як якість навколишнього середовища, життєздатні соціально-економічні структури і справедливий доступ до ресурсів.

Основними потенційними загрозами нашому здоров'ю є забруднення довкілля (вплив речовин, які діють на людину через їжу, повітря, воду), а також дія таких специфічних факторів, як спосіб життя (неякісне і нераціональне харчування, зловживання алкоголем та паління), соціально-економічні проблеми (нерівність, бідність, низькі доходи, відсутність належної достовірної інформації), старі та нові заразні хвороби. Ці загрози є характерними не лише для України, а і для розвинених країн світу. В той же час для нашої країни характерні специфічні проблеми, що посилюють дію цих потенційних загроз на здоров'я нації та демографічну ситуацію. До них належать:

- Низька пріоритетність охорони здоров'я в державній політиці.
- Недостатнє фінансування сфери охорони здоров'я та нераціональна структура видатків галузі, що не забезпечує її відтворення та розвиток.
- Низький рівень управління галуззю охорони здоров'я.

Планування і фінансування діяльності державних і комунальних закладів охорони здоров'я відповідно до їх потужностей, а не до обсягів і якості допомоги, яка ними надається.

Прогресуюча деградація галузі в сільських регіонах країни, зниження якості та доступності медичних послуг.

- Зростання несправедливості і нерівності у доступі до якісних медичних послуг для різних категорій населення.

– Вкрай низький, порівняно з розвинутими країнами, рівень доходів переважної частини населення, масова бідність, недоступність, або ускладнений доступ до ресурсів для існування та розвитку людини, високі ціни на ліки, низька якість медичних послуг та ускладнений доступ до них значної частини населення. Граничні рівні забруднення довкілля окремих територій, пов'язані з виробництвом і використанням енергії, роботою промисловості і транспорту. Незважаючи на деякі заходи у боротьбі з забрудненням, деградація навколишнього середовища продовжується.

- Недостатність для значної частини жінок країни коштів для покращення свого здоров'я, підвищення свого соціального статусу та забезпечення здорового розвитку дітей.

– Життя на межі чи за межею бідності, що призводить до незбалансованого харчування недоїдання та загального нездоров'я.

- Зростання захворювань на туберкульоз та СНІД, що є наслідком різкого зниження рівня та якості життя, зростання наркоманії поруч з неадекватною системою охорони здоров'я.

– Зменшення народжуваності, скорочення тривалості життя, висока дитяча смертність.

- Висока частка людей пенсійного віку з тенденцією до її подальшого зростання (старіння населення).

– Відсутність адекватної міграційної політики, що призводить до заміщення корінного населення мігрантами (кількість мігрантів з України, в т.ч. трудових, приблизно рівна кількості мігрантів в Україну і складає близько 7 млн.чол.), і становить загрозу національній безпеці України.

До пріоритетних завдань слід віднести:

Створення ефективної і доступної для всіх системи охорони здоров'я, здатної забезпечити тривале та здорове життя громадян. Навіть, якщо це буде частково страховою (платною) медициною, але доцільною саме з погляду ефективності наданих якісних послуг.

Забезпечення природної (без фактора міграції) стабілізації та створення передумов для зростання чисельності населення України; збільшення тривалості життя та його якості.

Розробка системи заходів з подолання економічних, бюджетних, соціальних наслідків старіння населення.

Всім відомо, що серед основних принципів соціальної держави пріоритетним визнають принцип загального добробуту. Він спрямований на повне, гарантоване забезпечення потреб громадян у необхідних матеріальних і духовних благах. Критерієм дотримання принципу загального добробуту є високий рівень життя населення, що визначається обсягом і структурою споживання, сукупністю поточних доходів та накопичень, забезпеченістю умовами, що створюють можливість нації відтворюватися, розвиватися та досягати більш якісних рівнів життя суспільства.

Слід пом'ятати, що саме інвестиційна функція держави дозволить розвивати соціальну інфраструктуру, забезпечити доступність охорони здоров'я, освіти, духовно-культурних здобутків. Саме ці напрямки соціальної політики є необхідними інвестиціями у майбутній добробут держави.

## Здоровий спосіб життя – свідомий вибір

**Н.С. Кравченко, практичний психолог**

*НВО СЗОНЗІ ступеня „Гармонія”-*

*Гімназія імені Тараса Шевченка – ЦПШВ “КОНТАКТ”, м. Кіровоград*

Щороку державою видаються нормативно - правові акти, які регулюють здійснення соціальної роботи з дітьми, молоддю, певними категоріями сімей; на нарадах і семінарах розглядаються нагальні завдання регіональних органів влади щодо створення умов з реалізації державної молодіжної та сімейної політики, актуальні питання реалізації державної політики у сфері фізичної культури та спорту, визначаються стратегії та механізми їхнього запровадження... але здоров'я української молоді викликає все більше і більше занепокоєння.

Мало хто із середньостатистичних українців, а тим більше молодь і діти цікавляться тим, що «затверджується» і «розглядається» на державному рівні, переважна більшість діє за принципом: «Що заволоділо моєю увагою, заволоділо мною». А увагу наших дітей активно використовують «продавці шкідливих звичок». Малорухливий спосіб життя, погане харчування та пристрасть до алкоголю і тютюну роблять українських школярів найбільш хворим поколінням в історії країни.

Дитина виховується на конкретних речах, а не на ідеях і законах, вона наслідує приклад старших (батьків, значимих дорослих, кумирів і т. д.). Конкретними речами, які виховують наших дітей, є великий вибір комп'ютерної техніки, яку батьки купують за будь - яких умов, часто жертвуючи останніми копійками; сигарети і алкогольні напої, що спокушають на кожному кроці; великий набір продуктів, які не лише не мають поживної цінності, а є отрутою. І дію цих спокус підсилює реклама, у роликах щасливі і здорові люди закликають: «Роби, як ми і ти будеш сучасною, просунутою людиною». Дивно виглядала б реклама: з'їж корисне і смачне яблучко, випий трав'яний чай – і ти будеш виглядати сучасно...»; ще більший подив у дорослих викликала б вимога дитини купити